

ב"ה

פרשת שמיני

זאת החיה אשר תאכלו...
שמיני י"א ב'

צורות של בעלי חיים טהורים

כאן המקום לעורר אודות ענין נוסף - ובהקדים: מבואר בכמה ספרים^[1] על דבר הפעולה שנפעלת באדם על ידי הראיה וההסתכלות, הן הפעולה לטוב - על ידי הראיה וההסתכלות^[2] בצורות קדושות וכיוצא בזה^[3]. והן הפעולה למוטב - על ידי הראיה וההסתכלות^[4] בצורות של בעלי חיים טמאים וכיוצא בזה^[5].

ועל פי מה שנאמר^[6] "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" - מובן. שענין זה צריך להיות בהדגשה יתירה בנוגע לילדי ישראל בגיל החינוך^[7]. מכיון שכל הענינים הנחקקים במחשבתם (על ידי ראיה והסתכלות כו') בהיותם בגיל החינוך, יש להם פעולה והשפעה על כל משך החיים - גם כי יזקין.

וכמנהג ישראל שכאשר התינוק יוצא לאויר העולם - תולים מסביבו ומקיפים אותו בעניני קדושה, "שיר המעלות" וכו'. ומזה מובן גם לאידך - ההשתדלות שהתינוק לא יסתכל בצורות טמאות.

ענין זה - השפעת הראיה וההסתכלות בשני הכיוונים - יש לו מקור גם בנגלה דתורה, עד להלכה:

מפורש בשולחן ערוך^[8]: "ויש לנשים ליזהר כשיוצאות מן הטבילה... שלא יפגע בה תחילה דבר טמא [כגון כלב או חמור^[9]]. ואם פגעו בה דברים אלו. אם היא יראת שמים תחזור ותטבול" [ועד למנהגן של נשים צדקניות שחזרו וטבלו גם כאשר פגעו בדבר טמא לאחרי יציאתן מבנין בית הטבילה] - כי הראיה בדברים אלו יש לה השפעה בלתי־רצויה על מציאותו של הולד:

ולאידך - הראיה וההסתכלות בדבר קדוש (בעת היציאה מהטבילה) פועלת לטובה בנוגע לצורת הולד^[10].

על פי האמור לעיל אודות גודל הפעולה שעל ידי הראיה - מובן, שכאשר נותנים לתינוק צעצוע בדמות בעל־חי (מאיזה טעם שיהיה, מפני שהוא ילד קטן) - יש להשתדל לבחור צעצוע שהוא בדמות בעל־חי טהור, בהמה טהורה, עוף טהור, דג טהור, וכיוצא בזה.

ועל דרך זה כאשר הילד מתבגר ומתחיל ללמוד צורת האותיות, שאז מראים לו ציורים מסויימים כדי להקל בתפיסת צורת האותיות - יש להשתדל שבעלי-החיים שבציורים אלו יהיו רק בעלי־חיים טהורים. ולדוגמא: כאשר מציירים לילדים אות אָ"ף בדוגמת אדם הנושא שני דליי מים (אחד מלמעלה ואחד מלמטה^[111]). וכדי להמחיש יותר את הציור - מציירים נהר עם דגים, ועל שפת הנהר - חתול וכיוצא בזה, ישתדלו "לזרוק" את ה"חתול". . ולצייר במקומו בהמה או חיה טהורה. וכיוצא בזה בשאר ציורים^[112].

וכמו כן מובן בנוגע להוצאה לאור דחוכרות וכיוצא בזה שיש בהם ציורים ותמונות של בעלי־חיים [ועל אחת כמה וכמה בנוגע לחוכרות המיועדות לילדים בגיל החינוך] - שיש להשתדל שישתמשו בציורים של בעלי־חיים טהורים דוקא.

ישנו אמנם "מנהג המדינה" לקשר ענינים מסויימים עם ציור של "עכבר" (!), או חיה שאינה טהורה (שאין כאן המקום להאריך בזה), ולדאבוננו, חדר הדבר גם בחוכרות ועיתונים שבשאר הפרטים הם על טהרת הקודש, אלא שמפני סיבה שונה ומשונה שאינה מוכנת כלל, לא שמו לב (על כל פנים - עד עתה) שיש להשתדל שיהודי (ובפרט ילד קטן) יראה רק דברים טהורים - אבל אף על פי כן. מובן ופשוט שאין צורך ב"מסירת נפש" כדי לבטל מנהג ורגילות זו. אלא יכולים לפעול בַּנְקָל ובַּנְקָל דַּנְקָל שמכאן ולהבא יהיו כל עיטורי הציורים בחוכרות כו' - מדברים טהורים בלבד.

קטע משיחת כ"ף מר-חשון, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ח"א ע' 487.

[1] קב הישר פ"ב.
 [2] ראה גם קונטרס העבודה פ"ב.
 [3] ראה גם מדבר קדמות (להחיד"א) ערך ציור. ובהנסמן בריש ס' תולדות אדם (לר' ראובן מרגליות - לעמבערג, תער"ב. דפוס צילום אה"ק, תשמ"מ.)
 [4] משא"כ כדי לברך משנה הבריות וכיו"ב (טושו"ע או"ח סרכ"ה ס"ח ואילך. ושי"נ). [ולהעיר מקב הישר שם שגם כשרואה בריות משונות בכדי לברך משנה הבריות - "לא יראה בהם כי אם דרך עראי כו"ן] ולכאורה עד"ז — להתבוננות במה רבו מעשיך גו' - ועיין תהלים קד ובמדרשים ומפרשים שם. בספרי גדולי ישראל הדנים בזה וראה ספר החקירה להצ"צ כג, ב ואילך (ובקיצור - שם ה' א) יהל אור עה"פ מה רבו וגו' ועפי"ז מובן ההליכה לגן חיות וכיו"ב, ואין לזה סתירה מהמדובר בפנים.
 [5] ומה שמצינו בכ"כ בתי כנסיות ציורי פני אר"י לפני נשר על הפרוכת דארון הקודש ועל המעיל וכתר דס"ת — הרי הכוונה בזה, כפשוט, להזכיר ע"ד הכרח התפלה ועבודת האדם לה' באופן דגבור כארי כו' — כהתחלת וריש טושו"ע ודאדה"ז (מהדו"ב) או"ח (ממשנה ספ"ה דאבות). ואולי י"ל — ע"ד המרכבה שבה פני אר"י לפני נשר. ולהעיר מהקושיא והביאור בחסידות (תו"א מג"א צג, סע"ג. ובכ"מ) מדוע האר"י והנשר שבמרכבה — להבדיל כו' חיות טמאות הן למטה בעוה"ז כו'.
 ובנוגע הציורים דחיות טמאות על כמה מהדגלים דהשבתים (במדב"ר פ"ב, ז) — מבואר שם, שכל ציור הי' קשור עם תכונות השבת, ומוכרח לשבת זה דוקא ציור דחיי מסויימת (נחש וכיו"ב).
 [6] משלי כב, ו.
 [7] ראה רוקח הל' שבועות סרצ"ו: מכסין הנער שלא יראה כלב ביום שמחנכין אותו לאותיות הקודש.
 [8] רמ"א יו"ד סו"ס קצח משערי דורא סוף הל' נדה (סכ"ג). רוקח וכל בו הל' נדה וראה ש"ך יו"ד שם.
 [9] ש"ך שם.
 [10] ראה מדרש ושערי דורא שם ע"ד דיוקנו של ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול שנפעל ע"י ראיית אמו וראה ברכות כ, א. (הובא בשערי דורא שם): ר' יוחנן כו' מסתכלין בי ונהוי להו זרעא דשפירא כוותי
 [11] ראה לקו"ד ח"ד תרמא, א.
 [12] ההוראה בפנים היא לא בנוגע לציורים דבהמות וחיות טמאות המדוברות בתנ"ך ומדרז"ל שמלמדי תינוקות וכיו"ב מצירים עבור התינוקות בכדי להקל לימודם כו'. או כשמעתיקים סיפור מתנ"ך ומדרז"ל, שאז הי"ז לימוד ופ"י התורה, כפשוט

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
 - שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
 שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
 שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה